

PRACCA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Redakcja i administracja Przejazd № 8.

TELEFON № 32.

Konto czekowe P. K. O. 60143

CENA PRENUMERATY:

Miesięcznie mk. 7.50, kwartalnie mk. 22.50, rocznie mk. 90.00.
Dostarczenie do domu lub przesyłką pocztową miesięcznie mk. 1.50.

Cena numeru pojedynczego 30 fen.

Administracja otwarta od g. 9 rano do 7 wiecz.
Redaktor przyjmuje od g. 12 do 2 po południu.

Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.
Artykuły bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.

CENA OGŁOSZEŃ:

Przed tekstem mk. 2.50, w tekście mk. 3.00, po tekście reklamy mk. 2.00, nekrologi mk. 1.50, zwyczajnie 90 fen za wiersz petytowy jednolitej.

Ogłoszenia drobne 15 fen. za wyraz, najmniej mk. 1.50
Ogłoszenia nadane po g. 6 wiecz. 50 procent drożej.

Teatr Polski
Dzielnia 18.

Pod dyktando Fr. Rybkowskiego.

Czwartek 19 b. m. Występ Ludwika SOLSKIEGO

Judasz z Karjotu

dramat w 5 aktach K. H. Rostworowskiego

Piątek d. 20 b. m. Występ Ludwika SOLSKIEGO

Judasz z Karjotu

dramat w 5 aktach K. H. Rostworowskiego.

Teatr Robotniczy
„Polska Sztuka“
Cegielniana 63.

Dnia 22-go lutego 1920 r. o godz. 4 po poł. punktualnie
Kościuszkę pod Racławicami
Sztuka ludowa Anczyca w 7-miu odsłonach.
Podczas antraktu przygrywa orkiestra.

Teatr Robotniczy
„Polska Sztuka“
Cegielniana 63.

Klasa robotnicza w b. Kongresówce.

(nieco statystyki)

Stronnictwo robotnicze dążąc do urzeczywistnienia swego programu, musi śledzić wszelkie przejawy życia społecznego i ekonomicznego, oraz gromadzić wszystkie materiały i środki, które przyczynią się do zorientowania się w sytuacji i ułatwią wyrażenie wniosków do dalszego postępowania.

Ogromną rolę w tym zakresie odgrywa statystyka t. z. dane liczbowe o stanie przemysłu, ludności, emigracji, bezrobocia i t. p.

Te cyfry więcej mówią za siebie niż długie mowy i trybuny ludowe, bo one stanowią *bezstronne, ścisłe i prawdziwe* stwierdzenie rzeczywistych faktów.

Wódzowie wielkich armii, przywódcy i rodzimej — nim powezną jakiś zamiar i czyn, najpierw zbadają swe siły i siły przeciwnika.

W wojnie światowej, którą przeżyliśmy — statystyka odegrała olbrzymią rolę. Znaue jest ogólnie założenie i statystyczne przez Niemcy statystyki swej ludności, aby przeciwnicy nie mogli obliczyć sił wojskowych niemieckich.

Klasa robotnicza również szkuje się do walki — walki z kapitalistycznym ustrojem, musi przeto poznać i przeliczyć swe siły, nim przystąpi do walki rozprawy.

Nieco materiału statystycznego z zakresu stosunków robotniczych i przemysłowych b. Kongresówki dostarcza nam sprawozdanie Biura statystycznego Minist. Przemysłu i Handlu.

Sprawozdanie to przedstawia „Porównawczy stan uruchomienia przemysłu b. Królestwa Kongresowego na 1-go stycznia 1920 r.“

Wyciągamy z niego najważniejsze cyfry:

Przemysł	Ilość fabryk czynnych			Ilość robotników zajętych		
	Przed wojną	Obecnie	w proc.	Przed wojną	Obecnie	w proc.
Kopalniany	63	75	119	26,300	35,900	130
Łączniczy	17	17	100	18,650	5,450	29
Metalowy	469	195	42	52,415	7,151	14
Mineralny	795	207	26	40,900	12,200	30
Włóknisty *)	1465	892	61	168,016	38,900	23
Drzewny	—	—	—	9,540	—	—
Papierniczy	27	12	44	7,000	4,000	57
Chemiczny	112	90	80	8,550	3,220	38
Przemysł	275	186	69	8,020	2,614	32
Spożywczy	794	225	28	33,200	14,370	43
Ogółem przemysł i Krol. Kon. bez okręgu białostockiego	4,017	1,399	34	370,591	124,805	34

*) z okręgiem białostockim włącznie.

Widzimy więc z tej tablicy, że największy załóg (nieuruchomienie) panuje w następujących gałęziach przemysłu: metalowym, mineralnym, włóknistym, drzewnym i spożywczym.

Te więc dziedziny przemysłu winny być w pierwszym rzędzie uruchomione.

Ilość robotników zatrudnionych obecnie, w stosunku do ilości przedwojennej spadła o 248,596 t. j. 34%.

Ta ilość przeto z ośmiu cyfr bezrobotnych należy rzeczywiście do klasy proletariatu przemysłowego.

to pół miliona bezrobotnych, przeto różnica przypada na różne wdowy i rodziny robotnicze, robotników rolnych i t. d.
Dak.

Inteligencja pracująca: Bierz przykład z robotników! Organizuj się w związki zawodowe i żądaj solidarnie lepszych warunków pracy! Twórz kooperatywy i nie pozwól się okradać pasażerom!

Zasady kwalifikowania szkół.

—(o)—

Sekretarjat Zw. Zw. Naucz. Pol. Szkół Średnich otrzymał komunikat z zasadami kwalifikowania przez Min. Oświaty wszystkich średnich szkół społecznych i prywatnych w b. Królestwie Kongresowym. Ponieważ sprawa ta interesuje nie tylko ogół nauczycielstwa, ale także rodziców przedstawimy główne punkta tego komunikatu.

Wszyscy wiemy, że sprawa organizacji i utrzymania szkolnictwa jest sprawą państwową. Tak jest wszędzie, tak jest w b. Galicji i dzielnicy poznańskiej. Jedynie b. Królestwo Kongresowe stanowi wyjątek, bo tu szkolnictwo prywatne i społeczne przeważa, szkół rządowych jest stosunkowo bardzo niewiele. Jest to stan nienormalny i przejściowy. W miarę poprawy naszych stosunków wewnętrznych, liczba szkół prywatnych będzie topniała, wzrośnie natomiast szkolnictwo rządowe. Dopóki tego niema, Ministerstwo oświaty obowiązane do kontroli naukowej szkół i do materialnego ich wspierania, ustanowiło specjalną Komisję Kwalifikacyjną, składającą się z przedstawicieli Ministerstwa tudzież z przedstawicieli różnych zrzeszeń nauczycielskich. Komisja ta zajmuje się kwalifikowaniem szkół.

Przewidziany jest podział wszystkich szkół na trzy kategorie A, B, C.
Warunki zaliczenia do kategorii A: 1) program powinien być taki sam jak w gimnazjum państwowym; 2) nauczyciele muszą być nakreślone wykwalifikowani i nieprzepracowani nadmierną liczbą godzin; 3) skład grona nauczycielskiego zatwierdza Ministerstwo.

Prawa szkół z kategorii A: 1) szkoła wydaje uczniom opuszczającym zakład świadectwo, równoważne ze świadectwami szkół państwowych; jednak nie daje ono prawa wstępu do gimnazjum państwowego bez egzaminu; 2) egzaminu dojrzałości odbywają się zgodnie z regulaminem tych egzaminów dla szkół prywatnych; egzaminują nauczyciele szkoły.

Szkoła należąca do kategorii B w celu uzyskania dla swych świadectw z klas 4 i 6 równoważności ze świadectwami gimnazjum państwowego, może zwrócić się do Ministerstwa z prośbą o zorganizowanie w szkole odpowiednich egzaminów sprawdzających; w drodze wyjątku Ministerstwo może zwołać szkołę od takiego egzaminu.

Egzaminy dojrzałości w szkołach kat. B. odbywają się zgodnie z regulaminem

tych egzaminów dla szkół prywatnych. (Z ramienia Ministerstwa tworzy się komisja egzaminacyjna przy danej szkole, egzaminatorowie są specjalnie wyznaczeni).

Wychowawcy szkoły prywatnej C. pragnący uzyskać świadectwo dojrzałości, oraz świadectwa z klas 4 i 6 równoważne ze świadectwem gimnazjum państwowego, obowiązani są do składania egzaminów w charakterze eksternów przed Komisją, wyznaczoną przez Ministerstwo.

Co do zasiłków udzielanych przez Rząd szkołom prywatnym — to szkoły kategorii A. mają prawo żądać pokrycia całkowitego niedoboru w zależności od posiadanego na ten cel przez Ministerstwo kredytu.

Szkoły kategorii B. mają prawo tylko do częściowego zasiłku, do całkowitego tylko w tym wypadku, gdy istnienie takiej szkoły jest niezbędne ze względów społeczno-narodowych.

Szkoły kat. C. nie mają prawa do zasiłku.

Jak z powyższego wynika, rodzice oddając dzieci swe do szkół średnich, muszą wiedzieć, do jakiej kategorii dana szkoła należy, bo to mówi o jej wartości i solidności, a jednocześnie względy praktyczne też odgrywają tu niemałą rolę.

Sprawy robotnicze.

Narady Polsk. Związk. Zawod. z przemysłowcami.

W środę dnia 18 b. m. o godz. 5-ej odbyła się konferencja u Inspektora Pracy III-go okręgu p. Zagórskiego w sprawie aprowizacji robotników, pracujących w przemyśle.

Wystąpienie Polskich Związków Zawodowych, polegające na przedstawieniu odpowiednich żądań, które zostały wręczone przemysłowcom, spotkało się z uznaniem, tak przemysłowców, jak i robotników. Wskutek tego fabrykanci zrzeszeni w krajowym Związku Włókienniczym, wystąpili z projektem dodania siedmiu marek dziennie każdemu robotnikowi, jako dodatek drożyzniowy na przeciąg czasu do 3-go kwietnia od 23 lutego b. m.

Na konferencji obecni byli przedstawiciele Związków Polskich, z ulicy Pustej, przedstawiciel Chadaków i żydowskich Związków. Co do propozycji fabrykantów w sprawie dodania siedmiu marek przedstawiciele Polskich Związków

Zawodowych dadzą odpowiedź po porozumieniu się z robotnikami.

Aprovizacja robotników.

(w) Wydział budowlany Magistratu wziął na siebie obowiązek aprovizacji robotników, zajętych przy robotach miejskich. W tym celu będzie otwartą składnicą spożywcza przy składowi ulic Targowej i Południowej, z której wydawane będą produkty nieskontyngentowe, jednakże nabywane hurtownie po możliwie najniższych cenach.

Konferencja w sprawie żądań piekarzy.

Wczoraj w Magistracie odbyła się konferencja Dyrekcji Komitetu Rozdawcz. Chleba i mąki z kooperatywami.

Przedmiotem obrad były żądania prac. piekarskich i związana z tem podwyżka ceny chleba kontyngentowego.

Przyjęto nowe warunki pracy. wystawione przez Zw. Zaw. Prac. Przem. Mącznego.

Cenę chleba ustalono podług propozycji Kom. Roz. Chł. i Mąki na 75 fen. za 1 funt.

Paskarską cenę 1 mk., proponowaną przez przedstawiciela kooperatywy „Łodzianin” rad. Pohla, zebrani odrzucili.

Zebranie delegatów fabryk włókienniczych.

Dnia 20 b. m., t. j. w piątek o g. 6-ej odbędzie się zebranie delegatów fabryk włókienniczych w lokalu przy ul. Głównej 31.

Z Rady Miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej, przeznaczone specjalnie na rozprawę nad budżetem, nie dało zgoda żadnego wyniku, i zaliczyć je trzeba do straconych bez pożytku.

Debata ogólna nad budżetem zakończono już w tygodniu ubiegłym, i obecnie wypadłoby tylko zastanowić się szczegółowo nad każdą posycją osobną.

Nie ulega wątpliwości, że krytyka poszczególnych pozycji wydatków i przychodu w chwili obecnej, kiedy 12-miesięczny okres budżetowy za kilka tygodni się skończy, nawet w razie poważnych różnic w poglądach Rady i Magistratu na gospodarke tego ostatniego, byłaby raczej dysputą akademicką, a nie krytyką rzeczywistą. Spowodowały to warunki ogólne, siła wyzwań, że życie miasta naszego i jego potrzeby nie zastanawiały się nad budżetem miejskim, a warkim prądem przepływały nad nim, i stało się — co zaobserwować można w większości najpoważniejszych samorządów naszych — że Radzie Miejskiej wypada dziś za twierdzić już dokonana wydatki za rok dobiegający końca.

Z takiego założenia wychodząc, a jednocześnie uznając, że gospodarka Magistratu zdążyła przez rok cały po linii zgodnej z wytycznymi Rady, przyszedł teże na poprzednim posiedzeniu postawić wniosek, by debaty nad budżetem dla oszczędzenia czasu ograniczyć tylko do tych nielicznych pozycji, co do których różniła się zdania Magistratu i Komisji Skarbowej Rady. Wniosek ten jednak Rada odrzuciła.

Atoli na wczorajszym posiedzeniu wniosek ten ponownie przed rad. L. Kerna został wysunięty pod obrady i uzyskał aprobatę większości. Mniejszości radzieckiej wszakże, która, nie chcąc brać udziału w gospodarce miejskiej, stale zastrzega sobie tylko nieograniczoną swobodę krytykowania, taka uchwała Rady nie przypała do smaku i wszystkie frakcje żydowskie na znak protestu opuściły salę obrad.

Pozostała na sali większość Rady, wobec takiego stanowiska frakcji żydowskiej, dla uniknięcia zarzutu majoryzowania ich, a także zarzutu, iż chcą uniknąć krytyki — na wspólny wniosek NZR i PPS, zgłoszony przez przewodniczącego p. Remiszewskiego — cofnęła powziętą poprzednią uchwałę i postanowiła pozwolić na wypowiedzenie się „krytykom zawodowym” w miarę siły i chęci.

Dla braku quorum jednak posiedzenie na tem zostało zamknięte.

Wiadomości bieżące.

Kalendarzyk.

Dziś Konrada	
Jutro Leona	
19	Wschód słońca. 7 m. 13
Czwartek	Zachód . 5 m. 16
	Wschód księżycy 6 m. 31
	Zachód . 5 m. 13

Wspominki historyczne.

19. II. 1772. „Pobożna” Matka Teresa z „besbożnym” synem Józefem II wchodził w salę trój i zbrojniczej, która ma dostawać pierwszego podzielnika Polski.

Z życia organizacji N. Z. R.

Zebranie Dzielnicy Bałuckiej.
Dnia 22 b. m. w Klubie NZR. Piotrkowska 91 o godz. 2 pp. odbędzie się walne zebranie dzielnicy Bałuckiej. Sprawy niezmiernie ważne. O stawienie się liczne kolegów uprasza Zarząd.

Ze Związków i Stowarzyszeń.

Ze Stow. majstrów fabrycznych ziem piotrkowskiej.

(k) W celu uregulowania warunków pracy i płacy majstrów i podmajstrzych

fabrycznych, wyłoniona została ze Stowarzyszenia komisja, która odbyła już szereg narad z przedstawicielami Związku przemysłu włókienniczego w Państwie Polskiem. Omawiano szczegółowo projektowane przez zarząd Stowarzyszenia zmiany w placach. Ostateczna decyzja i ułożenie stawek zarobkowych nastąpi w d. 19 b. m.

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Polski.

Występ Ludwika Solskiego.

Dzisiejsza premiera dramatu K. H. Rożnowskiego pt. „Judas z Kariath”, który samuje pierwszorzędną miłośniczkę literatury europejskiej, napowiada się imponująco.

Rolę tytułową odegrał po mistrzowsku p. Solski — wspaniały w tej postaci. Scenę wyposażono w nowe dekoracje i kostiumy.

Z miasta.

Powołanie b. oficerów pod brzo.

(t) Na zasadzie dekretu Min. Spr. Wojsk. P. K. U. ogłasza, że b. oficerowie intendencji, prowiantury i rachunkowicy narodowości polskiej, zamieszkali w m. Łodzi (prócz IX i X komisariatu) urodzeni w latach 1879 do 1889 włącznie, mają zgłosić się 26 lutego r. b. o godzinie 9 rano do P. K. U. 28 p. Strzelców Kaniowskich (ul. Sienkiewicza 3/5) celem poddania ich przeglądowi lekarskiemu.

Budowa nowych dróg bitych w okręgu łódzkim.

(k) Ministerjum spraw wewnętrznych zatwierdziło uchwałę Sejmiku powiatu łódzkiego w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki ze skarbu państwa na kontynuowanie budowy nowych dróg bitych: 1) Zgierz — Piątek; 2) Łódź — Wiskitno — Wola Rąbowa, 3) Łódź — Rzgów, oraz rozpoczęcie innych dróg, ustalając wysokość tej pożyczki na sumę 2 milionów marek.

Tanie kuchnie bez chleba.

Wobec nieregularnej dostawy chleba na potrzeby tancich kuchni i wynikających z tego ciężkich nieporozumień z konsumentami, Magistrat postanowił wydać całkowicie wydawnictwo chleba w kuchniach.

W związku z tem przewiduje się smolejnienie interesów konsumentów i obiadów, ponieważ woda byle takich, którzy korzytał z obiadów jedynie w celu otrzymania z tej racji i chleba.

Rejestracja lawalidów wojskowych.

(k) Otręgową Ekspozytura Sekcji Opleki M. S. wojskowych w H. del. zawiadamia wszystkich lawalidów wojskowych jeszcze niezarejestrowanych, że po dwutygodniowej przerwie rozpoczęto ponownie rejestrację.

Ost. roczny termin rejestracji lawalidów z armji saborowych kodeksy się z dniem 1 kwietnia 1920 roku, po tym terminie będą rejestrowani lawalidzi z Armji

Polskiej, s byłych sad armji saborowych tylko, którzy powrócili z Rosji, Lub nieważ po 1 kwietnia 1920 r.

Zjazd delegatów sejmikowych.

(k) Na zjazd przedstawicieli Sejmików, zapowiadzany d. 2 i 3 marca r. b. w Warszawie, delegowani zostali: ramielnia Sejmiku łódzkiego pp. Mieczysław Horodyński i Ignacy Klimek z mienia Wydziału powiatowego.

W uzupełnieniu postanowienia z d. 9 lutego rb., dotyczące pensji soltyków, ustalono zasadę, że soltysi, którzy stający z ziemi gromadzkiej winni wpłacać za nią do kasy gminnej czynsz dzierżawny. Wysokość czynszu ustali Rada gminna.

Z wydziału szkolnego.

W piątek dnia 20 b. m. odbędzie się posiedzenie wydziału szkolnictwa, na którym zostanie zdecydowana sprawa żądań o podwyżkę dla służby szkół miejskich.

Podatek reparycyjny za r. 1919.

Magistrat niebawem przystąpi do powołania Komisji dla wymiaru podatku reparycyjnego za r. 1919 na podstawie zysków, osiągniętych w r. 1918.

Firmy i osoby, które dla jakiegokolwiek powodów nie zdążyły złożyć deklaracji podatkowych, winny we własnym dobrze zrozumianym interesie skutecznie to jaknajprychlej, gdyż niezłożenie deklaracji nie uchroni ich od opodatkowania, szacowanie zaś zysku bez deklaracji może wypaść na ich niekorzyść.

Kara za nadużyta z kartkami.

Za nielegalne nabycie odcinków cukrowych i usiłowanie odebrania z nimi cukru na okres 116 oddani został w ostatnich dniach pod sąd mieszkalny cy m. Łodzi: Nuta Gnat — Północna 14. H. rz. Szmulewicz — Wierzbowa 16 i Dawid Lewin — Podrzeczna 15.

W sprawie odepędowania konaszi.

(k) Ministerjum nadało do starostwa, komendanta policji i komisarza rządowego wyjaśnienie, iż koncesja na sprzedaż napojów alkoholowych, udzielane przez b. władze rosyjskie, z ważnością na lat 3, utraciły obecnie swą ważność w skutek upływu czasu, natomiast rozporządzenia okupantów zostały utrzymane nadal w mocy rozporządzenia Ministerjum skarbu.

Ukaranie żydówki za unieważnienie węgla łepolski.

(k) Sąd okręgowy w łodzi rozwał sprawę 18-letniej Szajndli Kupermanówny, mieszkanki Zgierza, oskarżonej o to, iż w dniu 15 maja t. z., zgłoszwszy się do mieszkania sędziego śledczego Józefa Bieleja, w sprawie zaarrestowanego dnia poprzedniego przez tegoż sędziego jej brata rodzzonego, odeszwała się „dam panu 500 marek”.

Na sądzie Kupermanówna oświadczyła, iż była „złe zrozumiana” przez sędziego i nie miała zamiaru obrazić go.

STANISŁAW KRET.

W sprawie ustawodawstwa polubownego i rozjemczego.

Posiłkowanie się przez strony adwokatami lub innymi fachowcami podczas postępowania polubowno-rozjemczego winno być uzależnione od zgody strony przeciwniej. Zarząd ogarniający zakres szerzej, będą prowadzone wyłącznie niemal przez związki zawodowe.

Nektóre ustawy, nieliczne zresztą, dopuszczają w charakterze stron wyłącznie związki zawodowe; u nas — wobec z ódnizczkowania rucian zawodowego oraz niedostatecznie jeszcze rozszerzonego jego wpływu — podobna wyłączenie nie dałaby rezultatów pożądaných. Przypuszczać można, że kiedyś w przyszłości ruch zawodowy po pewnym czasie ugruntuje i rozwinie się w Polsce na tyle, że można będzie uważać go za jedynego przedstawiciela interesów pracowniczych, — i wtedy dopiero będzie można mówić o stosownej zmianie ustawy.

Same instytucje polubowne i rozjemcze w ustawach zagranicznych dzielą się na trzy rodzaje: pośrednicy, organy polubowne, sądy rozjemcze. Przeważna ilość ustaw poprzedzających na 2-tych rodzajach tych instytucji; Szwecja zna tylko pośredników; polska ustawa, dotycząca rolnictwa, z 1 sierpnia 1919 jak i ustawa cieszynska z

2 września r. 1919 — znał właściwie instytucje wszystkich trzech rodzajów. Natomiast w przemyśle byłej Kongresówki istnieje tylko najniższy rodzaj instytucji polubowno-rozjemczych: pośrednicy w osobach inspektorów pracy.

Z samego charakteru swego stanowiska inspektorowie pracy są powołani do kierowania organami polubownymi; w zależności od terytorjum, objętego zatargiem, interwencja w nim należy do kompetencji organów państwowych przy inspektorze obwodowym, okręgowym lub głównym. W zatargach wagi mniejszej władza inspektor pracy interweniuje osobiście w celu polubownego załatwienia sporu, w wypadkach wagi większej interweniuje ma organ polubowny, pod przewodnictwem inspektora.

Organ polubowny w niewielu krajach składa się z urzędników; częściej zaś składa się z osób, mianowanych w równej liczbie z list, przedłożonych przez przedsiębiorców i przez pracowników. Najczęściej jednak organ polubowny składa się w całość lub częściowo z osób, wyznaczonych lub wydelegowanych z pośrednich przedsiębiorców i pracowników w równej liczbie. Wobec konieczności rozstrzygnięcia spraw, powstających na tle stosunków ściśle fachowych, organ polubowny o składzie niestałym posiada tę wyjątkowość, że zezwala na uczestnictwo w nim w każdym poszczególnym wypadku fachowców, z warunkami pracy w danym zawodzie dokładnie obeznanych.

Należałoby więc tworzyć skład osobowy organu polubownego drugą powołania w każdym wypadku przez inspektora pracy lawników ze stałej listy kandydatów na lawników, ustalonej na określony przeciąg czasu przez odpowiednie organizacje zawodowe, przy zastosowaniu klucza, odpowiadającego liczebności tych organizacji. Ustawa winna przewidywać, czy, oraz ilu lawników strony miałyby prawo odrzucić i zastąpić przez innych, powołanych z tychże list. Lawnicy winni nie być bezpośrednio zainteresowani w danym zatargu. W razie niedościa do skutku ugody, pozostaje jedynie możność rozstrzygnięcia sporu drogą sądu rozjemczego. Przeważająca liczba ustaw przewiduje sąd rozjemczy jedynie w tym wypadku, gdy obie strony zgodzą się na powierzenie sprawy temu sądowi oraz gdy strony zobowiążą się do poddania wyrokowi sądu rozjemczego.

Co do składu kompletu sądu rozjemczego, możliwe są dwie alternatywy: albo sąd składa się z arbitrow, obranych przez obie strony w drodze analogicznej do sposobu obioru delegatów i pełnomocników, pod przewodnictwem superarbitrow, obranego przez arbitrow, — a w razie niemożności takiego wyboru — pod przewodnictwem inspektora pracy, — albo też z organu polubownego z dodaniem pewnej ilości arbitrow, delegowanych przez strony. Za pierwszą alternatywą przemawia większa demokratyczność podobnej zasady, a więc i większy zasób zaufania, jakie sąd podobny budzić w stronach po-

winien; za alternatywą drugą przemawia obeznanie się części arbitrow z całokształtem sprawy już podczas obrad polubownych, przez co w wielu wypadkach można uniknąć ponownego zbyt szerokiego omawiania sprawy. Najlepiej, może byłoby uznać jako zasadę ową drugą alternatywę, zezwalając jednak na tworzenie, w razie wyraźnego żądania, przynajmniej jednej strony, sądu rozjemczego na zasadzie alternatywy pierwszej.

Wina być zachowana zasada, spotykana w analogicznych ustawach, noszących charakter bardziej demokratyczny, należy w zatarganiu i rozstrzygnięciu sporów dać pierwszeństwo wszelkiego rodzaju instytucjom polubowno-rozjemczym o charakterze samoradnym, których utworzenie zostało przewidziane w odpowiednich umowach zbiorowych albo zrodziło się z inicjatywy prywatnej. Instytucje oficjalne, zawiadomione o powstaniu instytucji samoradnych, mają wstrzymać swą działalność, wszczętą w związku z danym sporem, pod warunkiem jednak, że instytucje samoradne przystąpią do rozpatrzenia sprawy w określonym, a możliwie jak najbliżej terminie.

Oficjalne instytucje polubowno-rozjemcze również winny w ściśle określonym terminie wszczynać sprawę, a dla nieprzewleknięcia sprawy okres czasu, przeznaczony na postępowanie, również winien być ściśle określony.

(D. n.)

wiedziało się za popieraniem czerwonej armii jako sily zdolnej do obrony interesów rosyjskiego narodu. Dyskusja z gruntu socjalistycznego przeszła na patriotyczny. Stwierdzono, że ratunkiem dla czerwonej armii wobec klasowych nienawidni może być wojna z Polską, której pragną kierownicze siły bolszewickie. W tej wojnie armia czerwona może stać się narodową i zamienić czerwony sztandar na trójkolorowy. Dalsze punkty dyskusji o przeniesieniu centrum życia politycznego Rosji na południe, o roli Matorosji, o federacyjnej podstawie połączenia ziem rosyjskich, o skupiającym wszystkim tronie, były przyjmowane zgodnie jako program realnej polityki.

Hołd dla zasług Poincarégo.

PARYŻ 18 lutego. (PAT). Z powodu przekazania władzy przez prezydenta Poincarégo w ręce Decahana prasa francuska jednomyślnie wyraża hołd dla dzieła dokonanego przez Poincarégo i podnosi jego zasługi przypominając, że Decahaneł będzie godnym jego następcą.

Nowa ofensywa przeciwko bolszewikom.

NORDBICH 18 lutego. (PAT). — Po bitwie ukraińskiej w Sztokholmie donosi o ofensywie podjętej przeciwko bolszewikom w kierunku na Chersoń i Odessę. Prezydent ministrów Masopa ma nadzieję, że tym razem Ukraina będzie grobem dla bolszewików.

Zajęcie w porcie odeskim.

WIEDEN 18 lutego. (PAT). Do portu odeskiego zawiał amerykański okręt wojenny pod komendą kap. Kellera. Kap. Keller udał się na ląd i pertraktował z dowódcą odeskim w sprawach dotyczących

obywateli amerykańskich, znajdujących się w Odesie.

Po wyjściu z portu okręt rozpoczął nagle ostrzał miasta. Ogień trwał kilka godzin. Pod osłoną ognia armatniego sabrał okręt wojenny amerykański gwałtem kilka okrętów transportowych.

Następca Laninga.

WIEDEN 17 lutego. (PAT). WBK donosi z Londynu:

Sekretarzem Stanu dla „spraw zagranicznych” po Lansingu ma być mianowany dotychczasowy ambasador amerykański w Londynie—Davis.

Churchill o zasadach Ligi Narodów.

WIEDEN, 16 lutego (PAT) WBK donosi z Paryża: Churchill oświadczył w mowie wyborczej wygłoszonej w Dundee co następuje. „Teraz skoro nasi wrogowie w państwach centralnych zostali pokonani, nie powinniśmy ich ciąć deptać nogami. Obecnie naszym zadaniem winno być wzmocnienie Ligi narodów. Liga narodów winna być ożywiona duchem obcym egoizmowi i uczuciom zemsty. Ludy należące do Ligi narodów muszą być silne i wiekie, aby skutecznie zabezpieczyć pokój”.

O wydanie Wilhelma i innych zbrodniarzy niemieckich.

PARYŻ 16 lutego (PAT). Havas. Odpowiedź państw sprzymierzonych Holandji zaznacza, że mocarstwa ententy uznają za niewystarczający dozór, jaki Holandia może wykonywać na terytorjum własnym nad eks-cesarzem Wilhelmem.

LONDYN 16 lutego (PAT). Havas. W odpowiedzi na notę niemiecką mocar-

stwa sprzymierzone zawiadamiają, że przyjmują do wiadomości zamiary Niemiec w kwestji osądzenia sprawców wojny i nie przeszkodzą w oczekiwaniu sądu przeprowadzenia zwykłej procedury sądowej.

Wiadomości polityczne

(Telefonem od wł. korespondenta)

Interwencja w sprawie nadużyć komisji plebiscytowej w Cieszyńskim.

Korespondent „Pracy” dowiadywa się, że rząd polski interwenjował kilkakrotnie w poselstwie francuskim i u rządu francuskiego w Paryżu w sprawie Śląska Cieszyńskiego, swracając uwagę na niewłaściwe postępowanie komisji plebiscytowej w Cieszynie.

Przyjazd Focha do Polski i jego cele.

Korespondent „Pracy” dowiadywa się, że przyjazd marszałka Focha nastąpi po 20 bm. Cała prasa francuska sądzi się żywo wyjasnia marszałka Focha do Warszawy i dodaje, że marszałek Foch jest specjalistą w tworzeniu t. zw. kordonów, zabezpieczających wojsko to stemie, które ma podlegać plebiscytom.

Przyjazd marszałka wiąże się również ze sprawą ustalenia granic Polski na wschodzie.

Minister Skarbu za sekwestrem.

Minister Skarbu Grabki w rozmowie z dziennikarzami oświadczył, że całkowity

sekwestr produktów rolnych i dostarczenie żywności na cenach stałych jest absolutną koniecznością.

Warszawa

Aresztowanie policjantów za nadużycia.

Warszawskie władze policyjne aresztowały 7 policjantów za nadużycia służbowe i wymuszenie łapówek. Niektórym z aresztowanych grozi kara śmierci.

Ofiary.

Na plebiscyt na Górnym Śląsku — Ludwik Piłkawa mk. 15.—Bełmenny mk. 20.

Na skarb Narodowy—Niewadomski z powodu 25 lecia jubileuszu polczya małżeńskiego, 2 srebro Polskie srebrne.

Na flocę morską — Kaperwasze Helcock mk. 6.

Na Komitet Plebiscytowy na Górnym Śląsku—Hiliński Roch mk. 25 niemieckich.

Byc Adolf mk. 80 na dochód Czerwonego Krzyża.

Na żołnierza polskiego — Kranzewski Jan mk. 10, Kacprzak Stefan mk. 10, Czapkowski Aleksander mk. 10, Kacprowicz Adam mk. 10, Wolski Teodor mk. 10, Błaszczak Roman mk. 10, Błaszczak Marcin mk. 10, Zosiak m. 10, krzemiński Józef mk. 10, Michalski Władysław mk. 10

Razem mk. 108.

Proletariusze polscy!

Piszcie do „Pracy” o swoich sprawach i bolączkach!!!

Redaktor naczelny Stanisław Lenartowicz

Ogłoszenie.

Oddział Opalowy Wydziału Zaprowiantowania Miasta podaje niniejszym do wiadomości ogółu mieszkańców, iż poczynając od dnia 16 lutego r. b. wznowioną została sprzedaż węgla

na miesiąc styczeń r. b. w ilości pół korca na rodzinę, na placach przy ulicach:

Ogrodowej	28
Konstantynowskiej	99
Towarowej	32
Piotrkowskiej	311
Przejazd	92.

Petenci, którzy za styczeń otrzymali już 1/4 korca węgla, otrzymują drugą ówiartkę.

Zgłaszający się winni okazać oprócz karty węgiowej również legitymację chlebową i paszport.

Cena węgla na pół korca wynosi Mk. 15.—(piętnaście mk.).

Magistrat.

461-1

Drukarnia Akcydensowa

LÓDŹ, „PRACA” LÓDŹ, Przejazd 8.

PRZYJMUJE OBSTALUNKI NA ROBOTY DRUKARSKIE n. p. RACHUNKI, BLANKIETY, CYRKULARZE, KWITARJUSZE, KLEPSYDRY, BILETY WIZYTOWE, AFISZE, PROGRAMY i t. p. DLA STOWARZYSZEŃ I ORGANIZACJI ROBOTNICZYCH ZNACZNE USTĘPSTWO.

Ogrodników

Zdolnych poleca na posady

Polski Z. Z. Ogrodników

ul. Główna 31.

Ogłoszenia drobne.

A. A. A. taniej niż wszędzie, bo w A. A. A. mieszkanlu prywatnym resztki na meskie, ubrania, towary z fabr. Leonharda i innych firm, sukna, kory, szewcowa, wety na damskie kostjomy i suknie, Białe towary na bieliznę, wstępy, posciel, surówki, oraz do nierozdzarcia, granatowe płótno. Killińskiego 40. front II piętro, na 10 wejście za prawo. 884-1.

400 Mk.

placę za aparat starych zębów.

Andrzeja 7 w prawej ofiocyne parter,

455-5

NADRZCZNY.

W sadach, ogrodach i warzywnikach przyjmuje roboty sezonowe

P. Z. Z. Ogrodników, Główna 31.

829-

RESTAURACJA

przy STOW, ATLETÓW

59. Sienkiewicza 59.

Bufet obficie zaopatrzony w zimne i gorące zakąski.

Wielki wybór potraw, a la carte.

Piwo pilzeńskie „ANSTADTA”.

Z poważaniem

Perliński i Dering.

886-1

Sprzedaż hurtowa i detaliczna papierosów, cygar i tytoni

oraz gilz z pierwszorędnych fabryk

Nawrót 41, JÓZEF KOWALSKI.

Do Wilna i Mińska jadąc

zabieram listy i załatwiam zlecenia. Miłsza 34, Owocarnia. od 10-12 i od 4-6 p.p.

Najtańsze

„ŹRÓDŁO”

resztek ze sztuki

Ca gli różne . . .	od mk. 7.25
Surówka . . .	10.50
Barachany . . .	14.50
Ręczniki . . .	18.00
gotowe za szt.	
Wafelka . . .	25.50
w kratkach	

Oraz białe towary, płócienna na bieliznę, wstępy, poszwy i fartuchy. Tęże kory, bastony, szewcowa i chustki. Wszystkie sprzedają taniej, bo w mieszkanu prywatnem. 351-2

BEKLAD RESZTEK

Dzielnia Nr. 34

poprz. olic. i piętro.

Ceny stałe.

Wolna Mysl

M 89 wreszcie i zawiera bogaty przegląd polityczno-gospodarczy oraz omawia ostatnie wydarzenia życia społecznego w Łodzi, a mianowicie sprawy: Adolfa Koma, Kępczy i Sachsa, Zaleskiego, Glanca, o lekarzach, lichwie i t. p. Do nabycia w „Promieniu” robotnikom w związkach ust pstwo ceny.

Stanczyk Bolesław zagubił — paszport niemiecki wydany w Łodzi, Sienkiewicza 58 428-3

Stasiak Otolja zagubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi 431-8

Wert Władysław zagubił legitym. rezerwisty wydaną w Łodzi 4510. 448-1

Zeligman Henoch zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 449-3

Z głębia dziełozynka lat 10 i pół, blondyna w szarej spódnice w żółtej chustce Marjanna Rutkowska, ktoby wiedział o takowej prozie o odprowadzenie na ul. Spacerną 18, Francolazek Rutkowski. 489-1

